

Mostar, 24.10.2024.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
DOM NARODA

Priljeno: 25-10-2024			
Org jed	Broj	Priloga	Vrijednost
02-	02-	1581	20

PREDMET: *Amandman na Članak 62 (Suradnja) Prijedloga Zakona
o odvjetništvu FBiH*

- Predloženi tekst odredbe Članka 62 se u cijelosti briše, a novi tekst predmetne odredbe glasi:

„Članak 62.

(Suradnja)

(1) Odvjetnici, zajednički uredi i odvjetnička društva, uz poštovanje osnovnih načela obavljanja odvjetničke djelatnosti i međusobnog povjerenja, mogu ostvariti ugovornu suradnju sa drugim domaćim ili stranim odvjetnicima, odvjetničkim uredima i odvjetničkim društvima, radi obavljanja poslova od zajedničkog interesa, pružanja međusobne pomoći, zajedničkog pružanja usluga klijentima koji trebaju usluge u više država, razmjene znanja i iskustava i drugih razloga.

(2) U svom imenu, na web stranicama, na istaknutoj ploči, pečatima, memorandumu i slično, odvjetnici, zajedničke odvjetnički uredi i odvjetnička društva mogu navoditi strane odvjetnike, odvjetničke urede i odvjetnička društva, sa kojima su poslovno povezani, te naglasiti da su suradnici i/ili partneri tih stranih odvjetnika, odvjetničkih ureda i odvjetničkih društava. Takve naznake po izgledu, veličini ili obliku ne smiju imati naglašeno reklamno obilježje.“

Obrazloženje:

I pored niza argumentiranih primjedbi međunarodnih poslovnih udruga (AmCham i FIC) na Nacrt Zakona o odvjetništvu FBiH („Nacrt“) koje su dostavljene svim zastupnicima i klubovima u Parlamentu FBiH, tekst Prijedloga Zakona o odvjetništvu FBiH („Prijedlog“) koji je iznesen pred Parlament FBiH nažalost sadrži iste sporne odredbe na koje je upozoravano u odnosu na Nacrt.

Ovo se konkretno odnosi na sporni članak 62. Prijedloga (isti kao u ranijem tekstu Nacrta), koji je protivan:

- međunarodnim sporazumima koje je BiH zaključila;

- propisima svih drugih zemalja u regiji;
- interesima odvjetnika u FBiH, jer se ovim tekstom spornog članka 62. Prijedloga odvjetnici iz FBiH u pogledu mogućnosti oglašavanja suradnje sa stranim kolegama diskriminiraju u odnosu na odvjetnike u RS, koji nemaju nikakvih ograničenja;
- protivan je i javnom interesu i interesu korisnika pravne pomoći;

sve kako će ispod biti detaljnije pojašnjeno.

Tekst članka 62. Prijedloga protivan je brojnim međunarodnim sporazumima koje je BiH zaključila, a posebno:

- ***Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i Bosne i Hercegovine, s druge strane („SSP“), koji upućuju na pravnu stečevinu Europske unije i ugovore i praksu Svjetske trgovinske organizacije sa fokusom na Opći sporazum o trgovini uslugama („GATS“)***

Predmetna odredba je potpuno protivno obvezama koje je Bosna i Hercegovina preuzela odredbama članka 70. i 71. SSP. Člankom 70. SSP, Bosna i Hercegovina je obvezna uskladiti svoje zakonodavstvo sa zakonodavstvom EU, a predmetna odredba apsolutno odstupa od navedene obaveze (to neizravno priznaje i sam predlagatelj, kada u obrazloženju navodi da je Prijedlog „djelomično“ usklađen sa ovim obvezama). Nadalje, člankom 71. SSP, zabranjeno je svako postupanje kojim se narušava tržišno natjecanje, između ostalog i svaka državna potpora kojom se narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja davanjem prednosti određenim subjektima.

Dodatno, članak 57 SSP-a predviđa direktnu obavezu:

Zajednica i Bosna i Hercegovina se, u skladu sa sljedećim odredbama, obavezuju da će poduzeti potrebne e korake kako bi postepeno omogućavale da usluge pružaju društva Zajednice ili Bosne i Hercegovine, ili državljani Zajednice odnosno Bosne i Hercegovine, koji imaju poslovno nastanjivanje na teritoriji strane kojoj ne pripada lice kojem su te usluge namijenjene.

Kako sam predlagatelj priznaje, Prijedlog nije u cijelosti usklađen sa pravnom stečevinom EU. Primjerice, pravna stečevina Europske unije kroz Direktivu 98/5/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 1998. godine omogućava obavljanjeodvjetničke profesije na stalnoj osnovi u državi članici koja nije ona u kojoj je stečena kvalifikacija (Direktiva o osnivanju), dok Direktiva Vijeća 77/249/EEC od 22. ožujka 1977. godine olakšava efektivno ostvarivanje slobode pružanja usluga od strane odvjetnika (Direktiva o uslugama). I Direktiva o osnivanju i Direktiva o uslugama služe da reguliraju slobodno kretanje odvjetnika u EU.

Dakle, u EU se odvjetnicima omogućava čak i da pružaju usluge u drugoj državi članici EU, a suradnja odvjetnika iz raznih država se podrazumijeva i nikom ne pada napamet da je ograničava. U tom smislu, Prijedlog je u cijelosti protivan pravnoj stečevini EU i kao takav nije smio ni biti predložen Parlamentu FBiH.

Neusklađenost sa predmetnim direktivama priznaje i sam predlagatelj, koji tvrdi da je Prijedlog „djelomično“ usklađen sa pravnom stečevinom, iako bi svi novi zakoni morali u cijelosti biti usklađeni sa istom.

SSP dalje upućuje na ugovore i praksu Svjetske trgovinske organizacije sa fokusom na Opći sporazum o trgovini uslugama (GATS), i propisuje da je SSP u potpunosti usklađen, i da se sprovodi u skladu sa GATS-om, te se moraju ispoštovati odredbe GATS-a.

GATS predviđa obvezu da potpisnice pružaju pristup tržištu (engl. *market access*) i nacionalni tretman pružateljima usluga drugih zemalja potpisnica (članci XVI i XVII), u skladu sa ograničenjima iz njihovog Priloga za svaki sektor usluga pojedinačno.

Prilog izgleda tako što svaka država napravi tabelu i listu ograničenja. Npr. u Hrvatskoj to izgleda ovako:

Sektor	Ograničenja za pristup tržištu	Ograničenja nacionalnog tretmana
<p><i>Legal services, including consultancy on home country, foreign and international law (CPC 861)</i></p>	<p>1) None for consultancy on foreign and international law. Unbound for practising of Croatian law.</p> <p>2) None</p> <p>3) None for consultancy on home country, foreign and international law. Unbound for legal representation of parties before the Courts. In proceedings involving international elements, parties can be represented before arbitration courts – ad hoc courts by lawyers who are members of bar associations of other countries.</p> <p>4) Unbound, except as indicated in the horizontal section</p>	<p>1) None</p> <p>2) None</p> <p>3) Representation of parties before courts can be practised only by the members of the Bar Council of Croatia (Croatian title "odvjetnici"). Citizenship requirement for membership in the Bar Council. Membership in the Bar Council of Croatia is not required for consultancy on home country, foreign and international law).</p> <p>4) Unbound, except as indicated in the horizontal section</p>

*Brojevi od 1 do 4 označavaju način vršenja usluge: 1) Cross-border supply 2) Consumption abroad 3) Commercial presence 4) Presence of natural persons

- Srednjoeuropskom ugovoru o slobodnoj trgovini (CEFTA)

Odredbe koje se odnose na slobodu prekograničnog pružanja usluga se nalaze u tekstu CEFTA-e kao i u Dodatnom Protokolu 6.

Bosna i Hercegovina ratificirala je dodatni Protokol 6 CEFTA-e dana 27. kolovoza 2020.godine.

Odredbe CEFTA -e, koje se odnose na pružanje usluga su u člancima 26-29. Konkretno, u članku 27 je izričito navedeno:

„Sve strane u ovom Sporazumu će postepeno razvijati i proširivati saradnju u cilju postepene liberalizacije i uzajamnog otvaranja svojih tržišta za usluge, u kontekstu evropske integracije, a uzimajući u obzir relevantne odredbe GATS-a i obaveze koje su preuzele strane kao članice STO prema GATS.“

U Protokolu 6, u članku 4 je navedeno:

„U pogledu pristupa tržištu na načine pružanja usluga utvrđenih u članku 2. stavak 2, svaka Strana će odobriti uslugama i pružateljima usluga drugih Strana ne manje povoljan tretman od tretmana koji se postiže pod propozicijama, ograničenjima i uvjetima, dogovorenim i navedenim u njenoj Listi.“

Dodatno, predviđeno je da svaka ugovorna strana ispiše listu posebnih obaveza koje preuzima u skladu sa Protokolom 6. U odnosu na sektore u kojima su preuzete ovakve obaveze, lista treba sadržavati uvjete, rokove i ograničenja u vezi sa pristupom tržištu, kao i uvjete i kvalifikacije za nacionalni tretman. Gdje je moguće, vremenski okvir za primjenu ovih obaveza i datum stupanja na snagu preuzetih obaveza.

Liste obaveza ugovornih strana se nalazi u Aneksu III, Protokola 6.

Na 33 strani pdf -a engleske verzije se nalazi Aneks III, odnosno lista posebnih obaveza, koja ukazuje da u BiH (odnosno PII- na engl. Party 2) **ne postoje ograničenja za pristup tržištu i nema ograničenja za primjenu nacionalnog tretmana za „Odvjetničke usluge u domaćoj nadležnosti, za strano i međunarodno pravo** (engl. *Legal services (861) - Consultancy on home jurisdiction, foreign and international law*).

Iz ovog režima su izuzeti notari, privatni izvršitelji i usluga pravne dokumentacije i certifikacije izvršenja od strane pružatelja usluga kojima su povjerene javne funkcije.

U skladu sa stavkom 3, članak 4. Protokola 6, niti jedna strana ne može na svojoj teritoriju uvoditi nikakva ograničenja za pružanje usluga, kao što je određeno člankom 2. stavak 2, osim ako nije drugačije predviđeno ovim Protokolom. Imajući u vidu da je Aneks III sastavni dio Protokola 6, u BiH ne postoje ograničenja ni za pristup tržištu BiH, niti ograničenja za primjenu nacionalnog tretmana za vršenje odvjetničke usluge.

Nacionalni tretman je reguliran člankom 5. Protokola 6, u kojem je navedeno da će svaka ugovorna strana, uslugama i pružateljima usluga bilo koje druge strane, odobriti tretman ne manje povoljan od

tretmana koji odobrava svojim vlastitim sličnim uslugama i pružateljima usluga, a u odnosu na sve mjere koje utječu na pružanje usluga.

Bitno je napomenuti i da CEFTA na nekoliko mjesta upućuje na odredbe GATS.

- *Preporukama i praksi IBA i CCBE*

Dalje je ovaj Prijedlog Zakona u suprotnosti sa preporukama i praksom Međunarodne odvjetničke asocijacije (IBA) i CCBE, organizacije koja predstavlja odvjetničke komore i pravna društva u Europskoj uniji.

Zaključak o značaju prekogranične pravne prakse u Bosni i Hercegovini i njenoj usklađenosti s međunarodnim dokumentima, posebno kroz prizmu IBA Global Cross-Border Legal Services izvještaja iz 2019. godine, naglašava nekoliko ključnih aspekata, koji će biti prikazani u nastavku.

IBA, kao globalno vodeće udruženje pravnika, od velikog je značaja za razvoj i regulaciju prekogranične pravne prakse. IBA Global Cross-Border Legal Services izvještaj iz 2019. godine predstavlja detaljnu analizu pravne prakse u preko 140 zemalja, uključujući Bosnu i Hercegovinu, čime pruža vrijedan izvor za regulatorna tijela i odvjetnike. Odvjetnička komora Federacije BiH je članica IBA-e, što dodatno potvrđuje važnost usklađivanja lokalnih pravnih praksi s međunarodnim standardima i omogućava pravnicima iz BiH lakši pristup globalnim pravnim tržištima.

Ovaj dokument je sastavljen od strane IBA, koja ima značajnu ulogu u globalnoj pravnoj profesiji i omogućava standardizaciju pravnih praksi, uključujući prekogranične pravne usluge. Činjenica da je Odvjetnička komora Federacije BiH članica IBA-e dodatno potvrđuje njenu povezanost s međunarodnim standardima.

U spomenutom istraživanju, a sa osvrtom na stanje u Bosni i Hercegovini se izdvaja:

- Uslijed globalizacije i sve veće povezanosti tržišta, prekogranična pravna praksa postaje sve značajnija. Odvjetnici iz različitih država sve više surađuju u pružanju pravnih usluga klijentima s kompleksnim poslovima i sporovima koji prelaze granice jedne države. Prekogranična pravna praksa omogućava pravnicima da prošire svoje usluge i klijentelu, a međunarodni ugovori i sporazumi olakšavaju ovu saradnju;
- Praksa prekograničnih pravnih usluga u Bosni i Hercegovini mora biti u skladu s međunarodnim standardima, uključujući regulative WTO-a, Europske unije, kao i multilateralne sporazume poput CEFTA-e i drugih. Kako BiH teži članstvu u EU, morat će uskladiti svoje pravosudne prakse sa pravnim režimom jedinstvenog europskog tržišta, uključujući liberalizaciju usluga i otvaranje tržišta za strane odvjetnike;
- Bosna i Hercegovina ima dva pravna sustava (u Federaciji BiH i Republici Srpskoj), koji postavljaju određene prepreke za strance u pogledu davanja pravnih savjeta i zastupanja pred sudovima. Iako se strane odvjetničke firme mogu registrirati i otvarati urede, one to obično rade u suradnji sa lokalnim odvjetnicima, a pravila i etički kodeksi ograničavaju strance u obavljanju određenih pravnih poslova;
- U BiH postoje primjeri prekogranične prakse kroz suradnju domaćih ureda s međunarodnim firmama.

Ne postoji niti jedna druga država našeg okruženja koja zabranjuje isticanje suradnje sa stranim odvjetničkim uredima, koja je u interesu klijenata.

U nastavku su prikazane odredbe zakona o odvjetništvu država u regiji kojima se regulira suradnja između odvjetničkih društava, kako bi se odredbe Prijedloga kojima se regulira suradnja odvjetnika uskladila sa tim odredbama tako da se dozvoli povezivanje na lokalnoj razini kao i sa stranim odvjetničkim društvima.

Republika Hrvatska

1. **ZAKON O ODVJETNIŠTVU** ("Narodne novine" br. 9/1994., 117/2008., 50/2009., 75/2009., 18/2011., 126/2021.)

Povezivanje odvjetničkih ureda

Članak 36.

(1) *Odvjetnički ured može se pisanim ugovorom povezati s drugim domaćim ili inozemnim odvjetničkim uredom radi obavljanja određenih poslova od zajedničkog interesa, pružanja međusobne pomoći i sl.*

(2) *Uvjeti i način povezivanja iz stavka 1. ovoga članka uredit će se statutom Komore.*

(3) *Primjerak ugovora iz stavka 1. ovoga članka odvjetnički uredi su dužni bez odgađanja dostaviti Komori.*

(4) *Komora je ovlaštena upozoriti odvjetničke urede o uočenim nedostacima ili nesukladnosti ugovora iz stavka 1. ovoga članka sa zakonom, statutom Komore ili Kodeksom odvjetničke etike.*

2. **STATUT HRVATSKE ODVJETNIČKE KOMORE** (Skupština Hrvatske odvjetničke komore na sjednici održanoj 17. prosinca 2022. godine)

Članak 90.

(1) *Odvjetnički uredi mogu se povezivati s drugim domaćim ili inozemnim uredima radi obavljanja određenih poslova od zajedničkog interesa, pružanja međusobne pomoći u svim ili samo nekim vrstama pravnih stvari, osobito povjeravanja zamjena u zastupanju, radi prikupljanja podataka, izrade pravnih mišljenja, primanja na praksu odvjetnika i odvjetničkih vježbenika itd.*

(2) *Više odvjetničkih ureda može sklopiti zajednički ugovor o povezivanju, a pojedini odvjetnički uredi mogu sklapati više posebnih ugovora s drugim odvjetničkim uredima.*

(3) *Ugovori o povezivanju moraju se temeljiti na načelima ravnopravnosti i međusobnog povjerenja i njima se pojedini odvjetnički uredi ne smiju dovoditi u podređeni položaj. Neće se smatrati da je neki odvjetnički ured doveden u podređeni položaj samo zato što je preuzeo jednostranu obvezu pružanja pravnih usluga određene vrste kojem drugom odvjetničkom uredu.*

(4) Ugovorom o povezivanju odvjetnički se uredi mogu uzajamno ili jednostrano obavezati da će pružati određene pravne usluge isključivo na određenom području. Takvim se ugovorom ne smije ograničiti pravo na pružanje određenih pravnih usluga drugim odvjetničkim uredima odnosno fizičkim i pravnim osobama, protivno ograničenjima predviđenim Kodeksom odvjetničke etike.

(5) Plaćanje nagrade za rad i naknade troškova za usluge pružene prema ugovoru o zajedničkoj suradnji obavlja se u skladu s Tarifom, ali se povezani odvjetnički uredi mogu sporazumjeti i o paušalnom plaćanju nagrada i naknada troškova za određeno vrijeme ili o razmjernom sudjelovanju u nagradama naplaćenim u određenim pravnim stvarima i sl., rukovodeći se pri tome načelima i elementima Tarife.

(6) U svom imenu, tvrtki, web-stranici, pečatima i pismenima, odvjetnički uredi mogu naznačiti odvjetničke urede s kojima su poslovno povezani. Takve naznake po izgledu, veličini ili obliku ne smiju imati naglašeno reklamno obilježje.

(7) Ugovor o povezivanju mora biti sklopljen radi stvarnog pružanja međusobnih usluga, a ne pretežno radi postizanja drugih, npr. reklamnih ciljeva.

(8) Uz zahtjev za upis ugovora o povezivanju odvjetničkih ureda u Upisnik ugovora o povezivanju odvjetničkih ureda u slučaju povezivanja s inozemnim odvjetničkim uredom potrebno je priložiti izvadak iz odgovarajućeg registra za inozemni odvjetnički ured ne stariji od 3 mjeseca iz kojeg je vidljiv podatak o osobi ovlaštenoj za zastupanje.

(9) Ako Izvršni odbor Komore upozori odvjetnički ured na uočene nedostatke ugovora koje su sklopili ili na njihovu neusklađenost sa zakonom, ovim Statutom ili Kodeksom odvjetničke etike, odvjetnički je ured dužan te nedostatke ili nesukladnosti otkloniti u roku koji mu se određuje u zaključku Izvršnog odbora Komore. Prije donošenja zaključka Izvršni odbor Komore je dužan omogućiti odvjetničkom uredu da se izjasni o primjedbama na ugovor.

(10) Odluku kojom odbija upis ugovora o povezivanju u Upisnik ugovora o povezivanju odvjetničkih ureda, Izvršni odbor Komore donosi u obliku rješenja protiv kojega zainteresirana strana ima pravo žalbe Upravnom odboru Komore u roku od 8 dana od primitka rješenja.

(11) Izvršni odbor Komore će, i bez ispitivanja usklađenosti ugovora o povezivanju između domaćih i stranih odvjetnika, odnosno stranih odvjetničkih ureda sa zakonom, ovim Statutom ili Kodeksom odvjetničke etike, donijeti rješenje o odbijanju upisa ugovora u Upisnik ugovora o povezivanju ako se radi o ugovornoj strani iz inozemstva o kojoj već postoji saznanje da je svojim postupcima iskazivala nepoštivanje pravnog poretka Republike Hrvatske, kao npr. osnivanjem trgovačkog društva, podružnica, predstavništava ili udruga u Republici Hrvatskoj radi pružanja bilo kakvog oblika pravne pomoći, objavljivanjem takvih informacija o osnivanju u raznim publikacijama, uključujući i internetske stranice i sl.

(12) Rješenje Upravnog odbora Komore kojim se potvrđuje rješenje Izvršnog odbora Komore jest konačno.

Republika Srbija

KODEKS PROFESIONALNE ETIKE ODVJETNIKA („SL. glasnik RS“, br. 27/12 i 159/20 – odluka US)

Član 32 Profesionalna saradnja

32.4. Advokati koji imaju i zadržavaju odvojene odvjetničke kancelarije mogu ugovoriti trajnije oblike profesionalne saradnje.

Neke države u regiji čak omogućavaju stranim odvjetnicima pružanje usluga na teritoriji svoje države, pod uvjetom reciprociteta:

Republika Sjeverna Makedonija

ZAKON O ODVJETNIŠTVOM REPUBLIKE SEVERNE MAKEDONIJE

Član 14.

(1) Advokati od drugi državi možat da davaat pravna pomoš i da vršat odvjetnička dejnost na teritorijata na Republika Severna Makedonija pod uslovi na reciprocitet.

Statut odvjetničke komore Republike Severne Makedonije

Član 79 (Reciprocitet)

Advokati od drugi državi možat da davaat pravna pomoš i da vršat odvjetnička dejnost na teritorijata na Republika Severna Makedonija pod uslovi na reciprocitet.

Crna Gora

ZAKON O ODVJETNIŠTVOM CRNE GORE ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 079/06 od 26.12.2006, Službeni list Crne Gore", br. 073/10 od 10.12.2010, 022/17 od 03.04.2017)

Član 8.

Odvjetnik upisan u imenik odvjetnika druge države ima pravo da postupa pred pravosudnim i drugim državnim organima u Republici, pod uslovom reciprociteta.

Predmetna odredba je diskriminirajućai ne pruža jednak tretman prava na rad u odnosu na odredbe Zakona o odvjetništvu Republike Srpske

Predmetna odredba stvara neravnopravan položaj odvjetnika na jedinstvenom tržištu BiH i ograničava pravo na rad suprotno osnovnim načelima Europske povelje za ljudska prava koja je direktno unijeta u član 2. Ustava BiH. Dakle, sporna odredba regulira ovo pitanje potpuno suprotno propisima o odvjetništvu Republike Srpske, što samo po sebi dovodi do pravne nesigurnosti, deharmonizacije ovako malog tržišta kao što je Bosna i Hercegovina, i u konačnici gubitka za FBiH jer će dovesti do migracije struke, a time i gubitka poreznih prihoda i međunarodne reputacije i investitora na teritoriju FBiH.

Zakon o odvjetništvu RS regulira pojam stranog odvjetnika koji je upisan u imenik odvjetnika strane države, te čak i dozvoljava upis istog u upisnik imenika odvjetnikaOdvjetničke komore Republike Srpske.

Predmetnim odredbama strani odvjetnik se praktično izjednačava sa domaćim odvjetnikom, što je očigledno iz sljedećih odredbi Zakona o odvjetništvom RS:

„Članak 13.

(1) Strani odvjetnik može se upisati u upisnik A i upisnik B ako se bavi odvjetništvom u matičnoj državi, u skladu sa propisima te države i ako, zavisno od vrste upisa, ispunjava uvjete iz st. 2. i 3. ovog članka.

(...)

Članak 28.

(1) Odvjetništvo stranog odvjetnika upisanog u upisnik A ograničena je na davanje usmenih i pismenih pravnih savjeta i mišljenja koji se odnose na primjenu prava njegove matične države i međunarodnog prava.

(2) Odvjetništvo stranog odvjetnika upisanog u upisnik B izjednačena je sa službom domaćeg odvjetnika, s tim što u periodu od tri godine od dana upisa može postupati u Republici Srpskoj samo zajedno sa domaćim odvjetnikom.

Imajući gore navedeno u vidu, smatramo da je odredba članka 62. Prijedloga upravo suprotna interesu koji bi trebalo da se ostvari na jedinstvenom tržištu BiH.

Imajući u vidu navedene odredbe Zakona o odvjetništvom Republike Srpske, te činjenicu da je BiH jedno tržište i odvjetnici upisani u imenike Odvjetničke komore RS bez ograničenja mogu pružati usluge u FBiH (i obratno), jasno je da strani odvjetnici prema Zakonu o odvjetništvom Republike Srpske već mogu direktno pružati usluge u BiH i potpuno su izjednačeni sa domaćim odvjetnicima i to ne samo o pravima svojih matičnih zemalja (upisnik A), nego potpuno neograničeno i o pravu BiH (upisnik B), jasno je da su predložene odredbe članka 62. Nacrta Zakona o odvjetništvom FBiH potpuno apsurdne. Kako strani odvjetnici (upisom u upisnik B Odvjetničke komore RS) mogu nesmetano i direktno pružati savjete o pravu BiH svim klijentima, nejasno je koji je smisao ograničenja koja se predviđaju u članku 62. Prijedloga. Odnosno, ako je u jednom od entiteta već omogućeno da strani odvjetnik bez ikakvih ograničenja pruža sve usluge u cijeloj BiH, zašto bi u drugom entitetu domaćem odvjetniku bilo zabranjeno i da nekom spomene da surađuje sa stranim odvjetničkim uredima?

Predmetna odredba, osim opće neusuglašenosti sa domaćim propisima i međunarodnim sporazumima koje je BiH potpisala, također je u osnovi protivna javnom interesu i ne bi smjela biti usvojena kao propis koji donosi jedan Parlament

Predmetna odredba je suprotna inicijativi privlačenja stranih ulaganja s obzirom da pored lošeg ugleda naše države kao države sa problemima u pravnom sustavu koja treba hitnu reviziju, predmetna odredba onemogućava stranim ulagačima da izaberu odvjetnike koji rade u suradnji sa pravnim kućama koje ih zastupaju u drugim jurisdikcijama i kojima su poklonili vjeru što je od ključnog značaja za velike multinacionalne kompanije i međunarodne institucije.

Odredba članka 62. Prijedloga je suprotna proklamiranom cilju svih Vlada u BiH, a koji se sastoji u privlačenju stranih ulaganja, s obzirom da, pored lošeg ugleda naše države kao države sa problemima u pravnom sustavu koja treba hitnu reviziju, predmetna odredba onemogućava stranim ulagačima da izaberu odvjetnike koji rade u suradnji sa pravnim kućama koje ih zastupaju u drugim jurisdikcijama i kojima su poklonili vjeru, što je od ključnog značaja za velike multinacionalne kompanije i međunarodne institucije.

Gospodarstvo se ne može razvijati i da bude prosperitetna kao ni da privlači strane investitore ukoliko nema razvijen sektor pravnih usluga. Pružanje pravnih usluga trebalo bi pratiti zahtjeve klijenata kako se vanjska trgovina i investicije razvijaju, a oni zahtijevaju širok dijapazon usluga u zemlji i inozemstvu i to kroz prekograničnu suradnju odvjetnika, odvjetničkih ureda i odvjetničkih društava.

Kako je naprijed već istaknuto, trendovi u svijetu i u Europi pokazuju da je odvjetnicima i odvjetničkim uredima neophodno omogućavanje međusobne suradnje. Vidovi suradnje naravno mogu biti različiti, od članstva u mreži odvjetničkih kancelarija, strateške alijanse do komercijalnog prisustva na teritoriju druge države preko *ad hoc* suradnje.

Predložene odredbe članka 62, a posebno stavci (3), (4), (5) i (6), potpuno odudaraju od ovog trenda. Također, isti su kontradiktorni navodnoj ideji odredbe da se normira postojanje suradnje, jer ako se suradnja sa stranim uredom odobrava, zašto bi bilo sporno da se o tome da je odvjetnik suradnik ili partner nekog stranog ureda na primjeren način obavijeste trećeosobe, odnosno klijenti odvjetnika, što po odredbama stavaka (3), (4), (5) i (6) ispada zabranjeno. U predmetnim odredbama ne postoji nikakav javni interes za ovakva ograničenja, te se u konkretnom slučaju može raditi samo o privatnom interesu pojedinih odvjetnika da obesmisle suradnju odvjetnika iz BiH sa stranim odvjetnicima, uredima i društvima, s ciljem ograničavanja konkurencije.

U modernom gospodarstvu pretežni dio transakcija predstavljaju tzv. multijurisdikcionalne transakcije (bilo da se radi o npr. akvizicijama privrednih subjekata koji imaju povezana lica u raznim državama, kreditima koje nude financijske institucije iz jedne države privrednim subjektima u drugoj državi za razne međunarodne projekte ili raznim drugim sličnim projektima). Usluga se u ovakvim slučajevima ne može pružiti bez suradnje odvjetnika iz više država, a razumno je očekivanje klijenata da je ta suradnja takva da se mogu pouzdati u efikasno pružanje usluge istog kvaliteta. Da bi se to osiguralo, potrebna je intenzivna i stalna suradnja odvjetnika iz različitih država. Bosna i Hercegovina, kao ni bilo koja druga država, nema nikakav javni interes da faktički zabrani takvu suradnju i domaćim i međunarodnim klijentima onemogući ujednačenu i kvalitetnu uslugu kakvu oni očekuju, a kakva se može pružiti samo u slučaju stalne i intenzivne prekogranične suradnje odvjetnika, a upravo takva zabrana je jasna intencija odredbi članka 62., stavci (3), (4), (5) i (6) Prijedloga. Također, klijenti u takvim slučajevima očekuju ne samo da im je poznato, nego da je naglašeno i istaknuto da postoji takva suradnja odvjetnika, što njima daje sigurnost u kvalitetu, posebno u slučaju kada se klijenti oslanjaju na usluge jedne međunarodne mreže odvjetnika svuda u svijetu. Nejasno je koji bi bio javni interes države da ograniči slobodu bilo kojeg pojedinog odvjetnika da ulazi u suradnju sa stranim odvjetnicima.

Posljedice usvajanja takvih odredbi u Zakonu o odvjetništvu FBiH imale bi daleko šire implikacije od same odvjetničke profesije i utjecale bi na sveukupne strane investicije u BiH.

Pospješivanje stranih investicija multinacionalnih kompanija, stranih banaka, stranih fondova, mora pratiti razvijeni pravni sektor i mogućnost da se odgovori i ispune zahtjevi koji se postavljaju pred lokalne odvjetnike u Bosni i Hercegovini. Najznačajniji i najčešći zahtjev velikih investitora i potencijalnih klijenata od lokalnih odvjetnika je postojanje polise osiguranje iznad određenog višemilijunskog iznosa. Trenutno u Bosni i Hercegovini osiguravatelji ne pružaju mogućnost pribavljanja osiguranja od profesionalne odgovornosti u takvim iznosima (maksimalan iznos osiguranja od odgovornosti je 1.000.000 KM). Odvjetnici iz BiH svojim klijentima mogu ponuditi da se pouzdaju u takvu policu isključivo kroz suradnju s međunarodnim uredima. Zbog toga, ova vrsta klijenata, kao što su strani fondovi i multinacionalne kompanije i financijske institucije, čije su investicije za državu i najbitnije, ne bi imale mogućnost poslovati na našem teritoriju, što bi značajno umanjilo strane investicije u BiH. Samo kroz suradnju sa stranim odvjetničkim uredima i društvima, odvjetnici iz BiH mogu osigurati police osiguranja od odgovornosti u odgovarajućim iznosima koje takva vrsta klijenata očekuje i zahtijeva. Da bi to bilo moguće, klijentima mora biti dostupno i jasno kojeg odvjetnika odnosno odvjetničko društvo angažira i koja suradnja sa stranim odvjetnicima postoji kako bi identificirali koga angažiraju i da angažman predmetnog odvjetnika, kroz suradnju sa stranim uredom, tom klijentu omogućava da se pouzda u policu osiguranja koja klijentu daje odgovarajuće osiguranje od odgovornosti. Ova suradnja ne može ostati skrivena. Polica osiguranja mora na jasan i nedvosmislen način pokazati osiguranike i osigurane osobe, te identificirati međunarodnu suradnju odvjetnika.

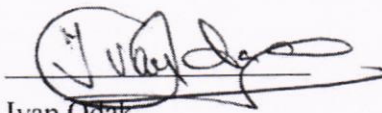
U konačnici, bitno je istaknuti da je u obrazloženju Prijedloga Zakona o odvjetništvu pogrešno navedeno da „za provođenje ovog zakona nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva iz proračuna Federacije BiH“.

Naime, osim što predloženi tekst Zakona o odvjetništvu uvodi značajne izmjene u smislu tarife odvjetničke naknade i ukidanja njenog maksimalnog iznosa (što će se sigurno odraziti na proračun Federacije BiH), članak 62. Prijedloga bi imao značajne financijske posljedice za Federaciju BiH. Kao što je prethodno rečeno, onemogućavanjem suradnje odvjetničkih ureda izravno će utjecati na smanjenje stranih ulaganja u BiH čime će svakako biti smanjeni prihodi proračuna Federacije BiH.

Imajući u vidu sve navedeno, smatramo da Prijedlog u članku 62. nije u skladu s međunarodnim standardima, obvezama koje je BiH preuzela zaključenjem istih, kao ni sa domaćim zakonima, jer

se istima suštinski zabranjuje suradnja odvjetnika iz BiH sa stranim odvjetnicima, te bi stoga te članke trebalo izbrisati iz zakona i odredbe prilagoditi kako je predloženo amandmanima.

S poštovanjem,

Ivan Odak

Izaslanik u Domu naroda

Parlament FBiH

Dostaviti;

-Naslovu,

-Pismohrana.